

Додаток до листа АОТГ
від 3 вересня 2018 року № 0141

**Зауваження та пропозиції Асоціації ОТГ
до проекту Закону України «Про Державний бюджет України на 2019 рік» в частині
місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин**

1. Необхідність рівноцінної фінансової підтримки для всіх новостворених об'єднаних громад у вигляді субвенції на розбудову інфраструктури ОТГ. З метою об'єктивного підходу просимо передбачити відповідну субвенцію на наступний бюджетний період в обсязі не меншому ніж у 2016 році у розрахунку на 1 сільського жителя об'єднаних територіальних громад. Це забезпечить справедливий підхід, а також громади будуть більш вмотивовані до об'єднання, якщо матимуть гарантії отримання додаткового фінансового ресурсу на розвиток власної інфраструктури на рівні не меншому ніж у 2016 році.

2. Закріпити законодавчо критерії розподілу додаткової дотації між місцевими бюджетами на утримання закладів освіти та охорони здоров'я. Потреба у законодавчих змінах виникла через недосконалий механізм чинного розподілу додаткової дотації. Відсутність законодавчих норм та критеріїв розподілу облдержадміністраціями зазначеної дотації між місцевими бюджетами області призвела до певного хаосу. За словами експертів, окремі ОДА при формуванні обласних бюджетів на цей рік розподілили додаткову дотацію не між усіма місцевими бюджетами, або ж розподілили її суб'єктивно. У I півріччі у більшості областей кошти додаткової дотації так і не отримали бюджети міст обласного значення та бюджети ОТГ. Це призвело до браку коштів у місцевих бюджетах на забезпечення повноцінного утримання закладів освіти і охорони здоров'я.

Щоб така ситуація не повторювалася, пропонується закріпити на законодавчому рівні формульний підхід до розподілу коштів додаткової дотації.

Загальний обсяг додаткової дотації, що надається обласному бюджету, пропонується розподіляти у таких пропорціях:

- не більше 20% — в обласний бюджет;

- не менше 80% — між місцевими бюджетами області.

Розподіл додаткової дотації між місцевими бюджетами області (без урахування суми, визначеної для обласного бюджету) пропонується здійснювати з урахуванням таких параметрів:

1. кількість населення;
2. надходження доходів відповідного місцевого бюджету, визначених згідно з п.1 частини першої статей 64 і 66 Бюджетного кодексу, за відповідний звітний період року, що передує плановому;
3. приведений індекс відносної податкоспроможності відповідного місцевого бюджету;
4. обсяг освітньої та медичної субвенцій, передбачений у держбюджеті для відповідного місцевого бюджету на плановий бюджетний рік.

У пропозиціях визначені і пропорції розподілу додаткової дотації:

50% – пропорційно до питомої ваги кількості наявного населення міст, районів та ОТГ області;

50% – пропорційно до питомої ваги показника, що розраховується як добуток приведенного індексу відносної податкоспроможності та загальної суми освітньої і медичної субвенцій відповідного місцевого бюджету на плановий бюджетний рік.

3. Зберегти інструмент Стабілізаційної дотації та закласти в проєкті держбюджету на 2019 рік відповідний фінансовий ресурс в обсязі 2,0 млрд грн.

Відсутність Стабілізаційної дотації унеможливить врегулювання оперативних проблемних питань місцевих бюджетів. В процесі секторальних реформ протягом року може виникнути ряд нагальних проблем, з якими органи місцевого самоврядування не в змозі будуть самотійно впоратись.

4. Вдосконалити існуючий механізм горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів шляхом збільшення відсотку надання базової дотації до 100% та зменшення відсотку вилучення реверсної дотації з 50% до 40% для бюджетів об'єднаних територіальних громад.

Станом на сьогодні не всі об'єднані територіальні громади є фінансово спроможними. Зважаючи на дефіцит коштів, процес об'єднання без значної підтримки з боку держави може загальмуватися. Враховуючи зазначене, Уряд повинен створювати вагомні стимули до об'єднання. Для державного бюджету сума коштів не стільки значна (близько 300 млн. грн.), але створить значні стимули для процесу об'єднання.

5. Монетизація пільг. Передбачити в проектів державного бюджету на 2019 рік фінансовий ресурс для забезпечення компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян та інших передбачених законодавством пільг.

6. Збільшити частку зарахування екологічного податку до бюджетів об'єднаних територіальних громад до 55 відсотків.

Практика свідчить, що удосконалення механізмів охорони природи та природокористування, яке вимагається від сільських, селищних, міських рад є цілком виправданим в рамках взятого курсу децентралізації, але досить часто неспіврозмірне з обсягом фінансових ресурсів. Як наслідок, фінансування невідкладних екологічних заходів є недостатнім, а тому неефективним.

Саме тому в рамках реалізації затвердженої стратегії екологічної політики України нагальним є питання створення сприятливих передумов фінансової спроможності сільських, селищних, місцевих рад у реалізації екологічних програм.

7. Про механізм сплати акцизного податку з виробленого та ввезеного на митну територію України пального до бюджетів місцевого самоврядування.

Об'єднані територіальні громади розчаровані змінами щодо зарахування акцизного податку з пального. Уже зараз має місце значне недоотримання даного податку органами місцевого самоврядування, які очікували на ріст надходжень по акцизу з нафтопродукту. Місцева влада запланувала щорічне зростання даного податку у середньостроковій перспективі та відповідне фінансування програм та заходів із загального фонду. До того ж, було обіцяно щорічне зростання надходжень акцизного податку. Натомість наразі вилучено норму щодо компенсації недонадходжень порівняно з минулим роком. Тобто громади мають цілком ймовірні ризики реального зниження надходжень даного податку.

Асоціація ОТГ пропонує відновити механізм, який діяв раніше: база оподаткування – роздрібний продаж пального через автозаправні станції, який 100% (ставка оподаткування - 5% від загального обсягу) зараховуватиметься до бюджетів місцевого самоврядування. Крім того, такий податок пропонується закріпити за доходами бюджетів місцевого самоврядування. Пропозиція стосується тих, які мають прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом – це бюджети міст обласного значення, ОТГ і обласні бюджети (щодо надходжень, що збиратимуться на території необ'єднаних територіальних громад.

Акциз з роздрібною торгівлю паливом пропонується зараховувати до спеціального фонду місцевих бюджетів. Мета - цільове спрямування на фінансове забезпечення робіт, пов'язаних із ремонтом та утриманням доріг.

Акцизний податок з ввезеного та виробленого пального, який є джерелом доходів державного дорожнього фонду, пропонується зараховувати до державного бюджету з 2019 року у розмірі 100% (замість 75%, як це передбачено чинним законодавством з 2019 року та 100% з 2020 року).

8. Внести зміни до Податкового та Бюджетного кодексу щодо **уточнення інформації про реєстрацію відокремлених підрозділів** та сплату ними податку на доходи фізичних осіб за місцем здійснення їх діяльності.

9. **Забезпечити у 2019 році обсяг субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на проведення перших виборів депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів в належному обсязі (не менше рівня 2018 року – 309 млн. грн).**

Для прикладу, у 2017 році обсяг виділених коштів в розмірі 32 млн. грн. не покрив необхідної потреби та змусив вносити відповідні зміни до держбюджету, збільшивши обсяг субвенції до 292 млн. грн.

10. Передбачити прямі міжбюджетні відносини з усіма об'єднаними територіальними громадами, в яких відбулися перші вибори у 2018 році. Зростання мотиваційної складової процесу об'єднання, прискорення децентралізаційної реформи.